

У ТОП 5 найефективніших банків України за підсумками 2021 року увійшли Сітібанк, Ідея банк, Укрексімбанк, ОТП Банк та банк «Альянс».

Окрім них, у першій десятці банків з найвищою операційною ефективністю – Приватбанк, Прокредит Банк, Укргазбанк, банк «Авангард» та А-Банк.

Операційна ефективність банків вимірюється показником Cost-to-Income ratio (CIR, відношення операційних витрат до операційних доходів). Він демонструє, скільки коштів має витратити банк, аби заробити одну гривню. CIR 50% означає, що, аби отримати гривню доходів, банк витратив 50 копійок на зарплати персоналу, винагороду керівників, обладнання, маркетинг рекламу тощо. Менше значення показника свідчить про більш високу операційну ефективність. «Безпечним» з точки зору операційної самостійності банку показником у світовій практиці вважається CIR<70%.

За 2021 рік топ-5 банків за цим показником мали наступні значення CIR.

1. Сітібанк – 14%
2. Ідея банк – 32%
3. Укрексімбанк – 37%
4. ОТП Банк – 37%
5. Банк Альянс – 38%.

Ключові причини високої операційної ефективності топ-5 банків у 2021 році.

Сітібанк – бізнес-модель. Дешеве фондування, здебільшого від зарубіжних корпорацій, які є клієнтами материнського банку, за рахунок якого банк заробляє на операціях з цінними паперами, переважно, ОВДП.

Ідея банк – бізнес-модель. Банк працює у сегменті високодохідного роздрібного кредитування, має найвище значення доходності процентних активів з-поміж українських банків (47% у 2021 році), а також протягом року низив вартість процентних зобов'язань в 13.2% до 8.8%.

Укрексімбанк – покращення ефективності. Банк протягом року здешевив фондування, насамперед, від міжнародних кредитів (здійснив репрофайлінг єврооблігацій), та отримав додаткові доходи від кредитування державних проєктів (облігації Укравтодора за рахунок рефінансування НБУ). Також банк минулого року отримав додаткові разові операційні доходи 1.22 млрд грн від припинення визнання фінансових активів. Без урахування цих доходів CIR банку у 2021 році становив би 45%.

ОТП Банк – бізнес-модель. Порівняно дешеве фондування від бізнесу, що є клієнтами материнського банку, а також зростання обсягів гривневого кредитування бізнесу.

Банк Альянс – додаткові доходи у 2021 році (405 млн грн) від переоцінки залишків на рахунках в іноземній валюті, а також збільшення доходів від надання банківських гарантій.

Всі платоспроможні банки – операційна ефективність у 2021 році

#	Банк	Cost to Income Ratio, 12M2021	Чисті активи, млн грн, 01/01/2022	Місце у системі за величиною активів	Фінансовий результат, млн грн, 12M2021	Група
1	Сітібанк	14%	33 681	13	1 765	Іноземні
2	Ідея Банк	32%	6 073	32	581	Іноземні
3	Укрексімбанк	37%	192 054	3	2 683	Держ. Частка
4	ОТП Банк	37%	69 863	9	2 745	Іноземні

5	Банк Альянс	38%	11 483	24	331	Приватні
6	Приватбанк	38%	407 257	1	35 050	Держ. Частка
7	Прокредит банк	45%	31 629	16	765	Іноземні
8	Укргазбанк	46%	123 875	5	3 820	Держ. Частка
9	Банк Авангард	48%	2 324	52	10	Приватні
10	А-Банк	49%	14 377	21	827	Приватні
11	Кліринговий Дім	50%	3 823	42	120	Приватні
12	ПУМБ	50%	104 649	7	4 188	Приватні
13	Айбокс Банк	50%	3 806	43	480	Приватні
14	Креді Агріколь Банк	51%	54 871	11	1 553	Іноземні
15	Райффайзен Банк	53%	131 736	4	4 858	Іноземні
16	ІНГ Банк Україна	54%	13 645	22	282	Іноземні
17	Кредит Європа Банк	56%	1 218	62	42	Іноземні
18	Кредобанк	58%	33 222	15	796	Іноземні
19	Полтава-банк	58%	3 443	44	118	Приватні
20	Південний	59%	47 631	12	711	Приватні
21	КІБ	59%	8 946	27	151	Приватні
22	Альфа-банк	59%	115 722	6	3 346	Іноземні
23	Універсал Банк	60%	57 588	10	3 072	Приватні
24	СЕБ Корпоративний Банк	60%	3 202	46	46	Іноземні
25	Ощадбанк	62%	236 888	2	1 109	Держ. Частка
26	Акордбанк	63%	15 335	20	95	Приватні
27	Банк Грант	65%	2 398	51	40	Приватні
28	Кристалбанк	65%	4 731	39	90	Приватні
29	Банк Кредит Дніпро	67%	20 386	18	561	Приватні
30	Таскомбанк	68%	30 841	17	460	Приватні
31	Укрсиббанк	69%	78 392	8	1 480	Іноземні
32	Метабанк	70%	1 551	59	46	Приватні
33	МТБ Банк	70%	12 417	23	154	Приватні
34	Радабанк	71%	5 158	37	104	Приватні
35	Глобус	72%	8 849	28	101	Приватні
36	Конкорд	73%	4 071	40	147	Приватні
37	Львів	73%	6 558	31	71	Приватні
38	ЄПБ	78%	890	63	30	Приватні
39	Банк Восток	79%	19 582	19	286	Приватні
40	Банк Форвард	79%	2 548	50	108	Іноземні
41	МІБ	80%	5 400	35	25	Приватні
42	Скай Банк	81%	2 587	48	20	Приватні
43	Мотор-банк	81%	2 565	49	22	Приватні
44	Кредитвест Банк	82%	2 300	53	19	Іноземні
45	Банк Фамільний	83%	440	68	14	Приватні
46	Комінвестбанк	83%	1 320	61	19	Приватні
47	Укрбудінвестбанк	83%	2 863	47	35	Приватні
48	Банк Січ	85%	6 808	29	24	Приватні
49	Оксі Банк	87%	856	64	6	Приватні
50	Альтбанк	87%	1 479	60	11	Приватні
51	Банк Портал	87%	274	70	1	Приватні
52	Банк 3/4	89%	1 630	58	27	Приватні
53	АП Банк	90%	2 218	54	11	Приватні
54	Піреус Банк МКБ	90%	5 657	34	31	Іноземні
55	Дойче Банк ДБУ	91%	5 346	36	7	Іноземні

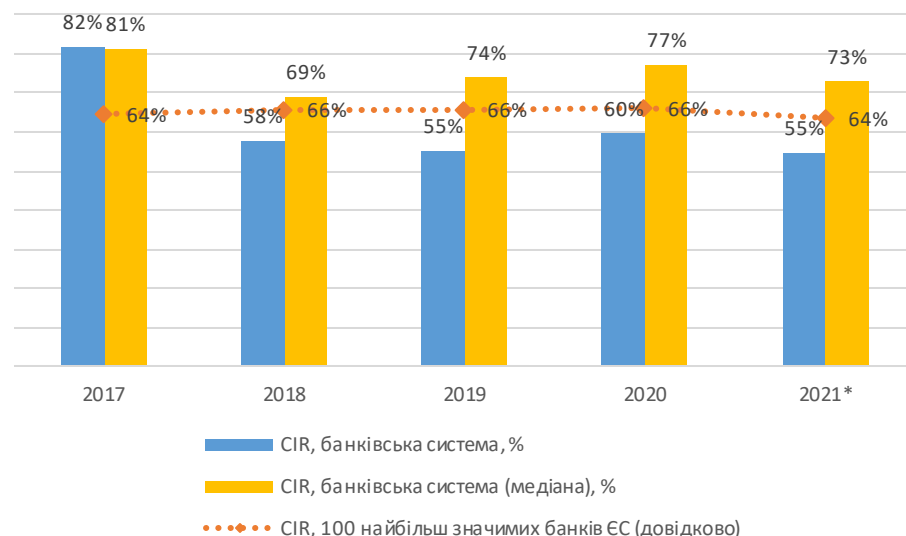
56	Асвіо Банк	92%	1 665	57	26	Приватні
57	Мегабанк	93%	9 956	25	114	Приватні
58	РВС Банк	94%	4 820	38	12	Приватні
59	Перший Інвестиційний Банк	94%	3 242	45	42	Приватні
60	Полікомбанк	97%	836	65	6	Приватні
61	Банк Інвестицій та заощадувань	97%	3 941	41	58	Приватні
62	Індустріалбанк	98%	5 799	33	5	Приватні
63	МР Банк (екс "Сбербанк Росії")	101%	33 630	14	3 897	Іноземні
64	Промінвестбанк	110%	6 663	30	255	Іноземні
65	Банк Український капітал	113%	1 725	56	4	Приватні
66	Альпарі Банк	119%	226	71	-6	Приватні
67	Банк Траст-Капітал	120%	433	69	0	Приватні
68	Юнекс Банк	131%	1 941	55	-50	Приватні
69	Правекс Банк	139%	9 412	26	-266	Іноземні
70	БТА Банк	203%	454	67	-32	Іноземні
71	УБРР	325%	730	66	-28	Приватні

Джерело: НБУ
 Розрахунки: CASE Ukraine

Ефективність системи покращилася в 2021.

Загалом по банківській системі України Cost-to-Income ratio 2021 року покращився до 54.8% з 59.5% позаминулого року. Повторивши значення 2019 року – який до 2021 був рекордним для банківської системи країни за чистим прибутком.

Cost to Income ratio банківської системи України, 2017-2021

*для банків ЄС (top 100 significant institutions)- дані за III кв. 2021

Джерело: НБУ, European Central Bank

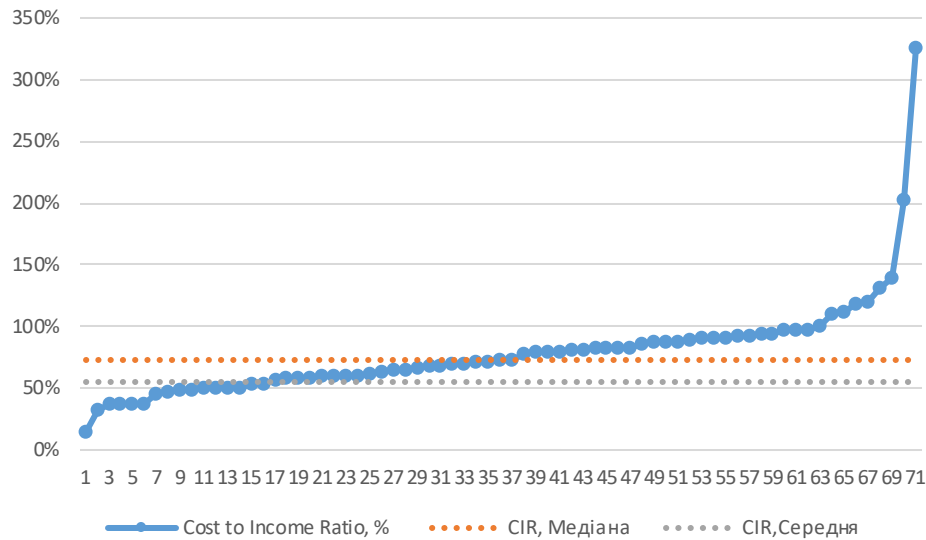
Розрахунки: CASE Ukraine

Медіанне значення показника CIR 2021 року становило 73%, суттєво вище, ніж аналогічний показник за системою. Це свідчить про те, що а) банки більшого розміру загалом мають вищу

ефективність, аніж малі та середні б) в системі існує багато порівняно невеликих банків, що мають слабку ефективність.

Розподіл банків за величиною CIR, 2021

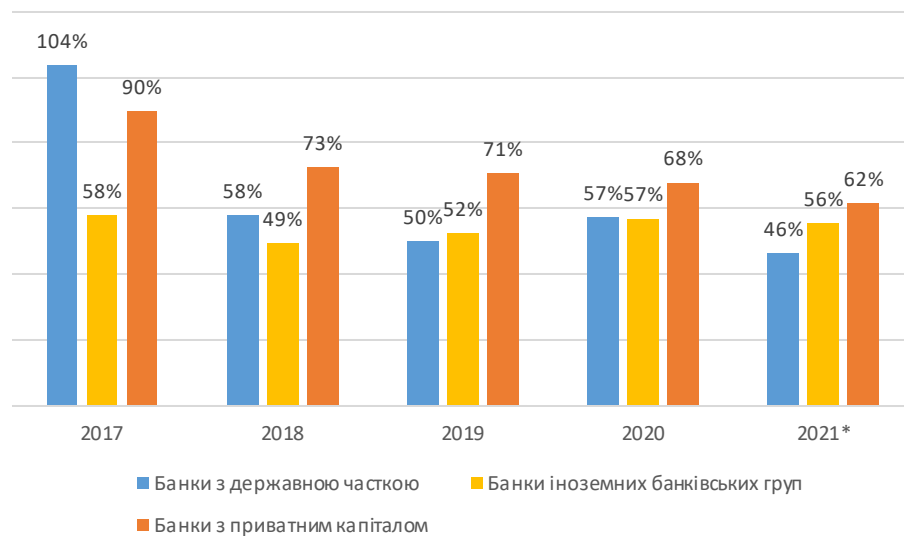

Джерело: НБУ

Розрахунки: CASE Ukraine

З-поміж груп банків найкращу ефективність минулого року мали державні банки (у діючій класифікації НБУ - «банки з державною часткою»). Це зумовлено трьома факторами. 1) Традиційно висока ефективність Приватбанка, що значно перевищує середні за системою значення 2) Значне покращення операційних показників Укресімбанку – з CIR 103% в 2020 році до 37% в 2021-му 3) Додаткові доходи держбанків протягом року від ОВДП, придбаних, здебільшого, за кошти, отримані від НБУ як рефінансування у 2020 році. Останній фактор не буде актуальним у 2022 році з огляду на суттєве зменшення обсягів ОВДП в портфелях державних банків протягом минулого року та згортання рефінансування НБУ.

CIR за групами банків, 2017-2021

Джерело: НБУ

Розрахунки: CASE Ukraine

На 2022 рік ми очікуємо невеликого погіршення операційної ефективності банківської системи та насамперед групи державних банків. Незважаючи на очікуване подальше зростання прибутків, доходність банківських операцій буде знижуватися. На чистий процентний дохід буде тиснути зростання вартості фондування, в тому числі, через підвищення ставок внаслідок інфляційних ризиків. Комісійні операції також будуть менш дохідними через очікуване зниження ставок. Дохідність комісійних операцій буде стримувати зниження ставок інтерчейндж, відповідно до умов меморандуму між НБУ, найбільшими платіжними системи та банками. В абсолютному вимірі ми очікуємо, що процентні та комісійні доходи у 2022 році надалі зростатимуть, хоча й меншим темпом, ніж минулого року.

Нагадаємо, у 2021 році банківська система України отримала рекордний за історію чистий прибуток 77.5 млрд грн. Це на 95% більше, ніж у 2020 році, й на 33% вище, ніж 2019 року (попередній історичний рекорд).

Довідково. Як ми рахуємо. CIR – відношення адміністративних та загальних витрат до суми чистого процентного доходу, чистого комісійного доходу, торгового результату (для трьох державних банків – результату від операцій з купівлі-продажу) та інших операційних доходів. Розраховується на даних наглядової статистики НБУ (нараховані доходи та витрати).

Автор: Євген Дубогриз, асоційований експерт CASE Україна